

Aarhus den 20. april 2018

Åbent brev til Undervisningsminister Merete Riisager

Hvordan vil ministeren undersøge elevernes rettigheder uden at spørge eleverne?

I Danske Skoleelever er vi meget uforstående overfor, hvorfor ministeren pludselig ændre kurs og ikke længere ønsker at inddrage eleverne i evalueringen af de frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler praksis ved udskrivningen af elever.

Baggrund

I 2016 undersøgte Danmarks Evalueringsinstitut, EVA for første gang praksis ved udskrivningen af elever på de frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler. Undersøgelsen fandt frem til, at eleverne kun blev inddraget i et begrænset omfang, at en stor del af skolerne ikke har faste procedure for udskrivningen af elever, og at informationsmaterialet fra ministeriet kun blev brugt i ringe omfang. I Danske Skoleelever var vi derfor glade for det nye og langt mere omfattende informationsmateriale, der blev udarbejdet i tæt samarbejde mellem skolernes foreninger, os og ministeriet. Vi var ligeledes positive, da ministeren annoncerede, at ministeren er "optaget af, hvordan vi alle kan arbejde for bedre inddragelse af eleverne til gavn for elever og skolerne", og at der derfor skal gennemføres en ny evaluering i 2018. Særligt positivt var det da ministeren indså, at en evaluering af praksis for udskrivningen ikke kan gennemføres uden at inddrage de udskrevne elevers oplevelser af praksis.

Stærkt kritisabelt

Oplægget fra EVA har været i høring og på baggrund af høringssvar fra de frie grundskolers forening, har ministeren nu ændret holdning radikalt og vil nu bede EVA om et nyt oplæg, hvori der IKKE indgår interview med eleverne. Herudover ligger ministeren op til, at undersøgelsen udelukkende skal afdække skolernes overholdelse af FNs Børnekonventions krav om inddragelse af et barns synspunkter. Det gør ministeren på baggrund af ét høringssvar fra Danmarks Private Skoler, der mener, at "undersøgelsen bør ikke afdække omfang af og årsag til udskrivning, da det kan skabe uhensigtsmæssig fokus på skolernes frihedsrettigheder." Vil det sige, at ministeren ændre på en vital del af undersøgelsen, på baggrund af at én forening frygter, at deres medlemmer får dårlig omtale? En oplagt konklusion vil være, at hvis man behandler eleverne ordentlig i forbindelse med udskrivning, så bør man ikke være nervøs for at få sin praksis evalueret. Ud fra et liberalt synspunkt, hvor åbenhed og frihed er centralt, kan det undre, at åbenhed om undersøgelse af elevernes rettigheder bliver nedprioriteret og dermed sætte skolernes rettigheder over elevernes. Såfremt omfanget og kvaliteten af elevernes inddragelse ikke undersøges i tilstrækkeligt omfang, vil det medføre, at området forsat vil lægge hen i mørke, og der forsat vil være en uvished om, hvorfor de frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler, udskriver elever, og særligt i hvilket omfang eleverne bliver inddraget.

Danmark kan ikke være tjent med, at en stadig voksende del af skolesektoren kan udskrive elever uden, at der er nogen from for valid undersøgelse af, hvordan denne praksis foregår. Det er naturligvis et skridt på vejen at undersøge, hvorvidt FNs Børnekonvention bliver overholdt, men hvis denne undersøgelse udelukkende baserer sig på svar fra skolelederne, (som den sidste undersøgelse i 2016) vil den-

nes validitet være yderst tvivlsom. I vores optik må det være vanskeligt at foretage en nogenlunde objektiv evaluering af området, hvis alt fra antallet af elever, der er udskrevet, til brugen af informationsmaterialet og ikke mindst årsagerne til udskrivningerne, beror på udsagn fra de som bliver evalueret, nemlig skolelederne.

Folketingets Ombudsmand har siden 2014 adskillige gange henvendt sig til undervisningsministeren, i forhold til at der ikke med sikkerhed kan anføres, at de frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler efterlever FN's Børnekonventions artikel 12 om barnets ret til at blive hørt. I brev af 26. december 2016 konkluderer ombudsmanden da også, *"at den informations- og vejledningsindsats, som ministeriet har iværksat, endnu ikke har ført til, at barnets ret til at blive hørt efter børnekonventionens artikel 12 kan betagnes som efterlevet på privatskoleområder"*. I samme brev henviser ombudsmanden til ministeriets redegørelse af 28. oktober 2016, hvor ministeriet selv nævner at *"tiltag inden for 2 år skal øge andelen af elever på de fire grundskoler og efterskoler, som inddrages i beslutningen om udskrivning, og at ministeriet i første halvår 2018 vil orientere mig (ombudsmanden, red.) om de gennemførte initiativer og aktiviteter, herunder resultaterne af det tematiske tilsyn og den påtænkte nye EVA-undersøgelse"*.

I Danske Skoleelever er vi meget forundret over, hvordan ministeren vil afdække, hvorvidt nye tiltag har ført til øget inddragelse, hvis eleverne ikke direkte inddrages i undersøgelsen her af.

Ændringerne baserer sig på et løst grundlag

I høringsnotatet indgår uddrag fra de hørings svar ministeren baserer sine ændringer på. Det undrer Danske Skoleelever, at ministeren ændrer undersøgelsen så markant på et så tyndt grundlag. F.eks. bliver det fremført, at *"det er svært at sikre en retvisende indikator af skolernes processor, når udgangspunkter med stor sandsynlighed er en negativ oplevelse"*. Ydermere fremføres det, at eleverne kan have svært ved at huske, hvad der er sket, hvis inddragelsen har været uformel, og at det er etisk problematisk, at *"rippe op i gamle sår"*.

Det vil altså sige, at man ikke kan inddrage eleverne, hvis de har haft en negativ oplevelse. Nej, det kan man ikke, hvis man vil være sikker på en evaluering, der konkluderer, at alt er i orden, men formålet er vel at sikre elevernes tarv i disse processer. Ydermere kan det naturligvis være svært at huske præcist hvad, der er sagt i en udskrivningsproces, men hvilket belæg har de frie grundskolers foreninger for, at eleverne har mere vanskeligt ved at huske, hvad der er sket end skolelederne har? Endelig skal eleverne vel ikke udelukkes fra at blive hørt fordi det kan *"rippe op i gamle sår"*. Hvis eleverne finder det for ubehageligt at deltage i et interview, er de i deres frie ret til at sige nej til at deltage.

Slutligt nævnes der i hørings svaret fra de frie grundskolers foreninger, at en stikprøve på 20 elever er for lille. I oplægget fra Danmarks Evalueringsinstitut EVA, er der lagt op til at inkludere mellem 16 og 24 skoleledere/forstandere i evalueringen, hvilket svare til mellem 1,9% og 2,9% af alle frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler (ca. 812 jf. ministeriets egne tal). I arbejdsbeskrivelsen fra EVA er der lagt op til at inkludere 20 elever i evalueringen, svarende til 1,5% af de samlede antal elever, der er blevet udskrevet (1.372 elever. 2016 tal). Hvis eleverne alle kommer fra forskellige skoler, vil det dække 4,3% af skolerne (468 skoler udskrev elever. 2016 tal). Hvis ministeren mener, at det er fyldestgørende at spørge mellem 1,9% og 2,9% af skolelederne, så bør det vel også være fyldestgørende at spørge 1,5% af de elever, der er blevet udskrevet. Alternativt bør ministeren sætte krav om, at antallet af elever øges i stedet for blot at fjerne det. I Danske Skoleelever hæfter vi os ved, at ministeren har bedt EVA om at

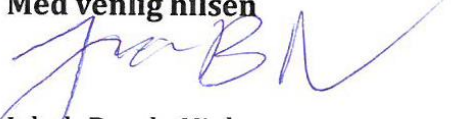

udarbejde et revideret oplæg til afdækning af elevperspektivet, men vi har meget svært ved at se, hvordan dette kan gøres objektivt og fyldestgørende uden direkte inddragelse af eleverne. Særligt, hvis det i stor udstrækning, skal basere sig på dokumentation fra skolerne.

Lad mig tilslut understrege, at vi i Danske Skoleelever IKKE vil anfægte de frie grundskolers, frihedsrettigheder eller retten til at udskrive elever. Formålet med dette brev, og vores generelle involvering i sagen, er, at vi som elevernes forening altid vil arbejde for elevernes rettigheder. Jeg er overbevist om, at langt de fleste skoler behandler eleverne godt og inddrager dem i sager om udskrivning, men faktum er, at området ikke er belyst, og derfor har vi ikke vished om, hvorvidt skolerne overholder FNs Børnekonvention.

Vi håber meget på, at ministeren vil genoverveje sine beslutninger om at ændre så radikalt på undersøgelsen.

Med venlig hilsen

Jakob Bonde Nielsen

Formand

Danske Skoleelever

